

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 „
Pe trei luni . . . 6 „

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 „

TELEFON Nr. 226.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ȘI ADMINISTRATIA
Str. Prundului Nr. 15

INSERATELE
se primesc la administra-
ția. Prețul după tarif
și învalabil.

Manuscrisele nu se in-
napoiază.

Războiul și interesele României.

Blocul balcanic. — Pacea dela București. — Chestia Dunării. — Alte învățăminte.

București 23 Dec.

De un timp încoace opinia publică dela noi s'a mai calmat. Locul manifestărilor zgomotoase, cari au trecut adeseori peste marginile dictate de oportunitatea și înțelepciunea politică l'au luat conferențele din domeniul chestiunilor dela ordinea zilei, cari se țin în mare număr și sunt ascultate cu un deosebit interes de o numeroasă asistență.

Faptul acesta este fără îndoială o apariție îmbucurătoare, căci, dacă este vorba de-a se ținea viulă conștiința națională, aceasta se poate face adeseori cu mai mult succes prin conferențe cumpătate ținute de bărbații cu trecere al țării românești. Conferențele aceste mai au favorul, că nu sunt cercetate și sfârșite de indivizi suspecti, ci ele sunt ascultate de oameni, cari urmăresc cu interes și dragoste adevărată expunerile conferențiarilor, chiar și dacă aceștia nu fac parte din gruparea politică, pe care o simpatizează.

Una din cele mai interesante conferințe ținute săptămâna trecută la ceroul de studii al partidului liberal a fost, fără îndoială, conferința distinsului bărbat de stat român *Vințiu I. Brătianu* despre „Cercetarea obiectivă a chestiunilor puse de războiul actual interesând România”. În cele ce urmează reținem, în resumat, partea referitoare la blocul balcanic și la pacea dela București, despre care d-l V. I. Brătianu a spus următoarele:

Păcile dela Londra și București au lăsat deschise două chestiuni de un interes european: a strămtorilor de la Constantinopol și situația Austro-Ungariei.

În pacea de la Londra puterile nu s'au ocupat decât de fixarea limitelor externe ale teritoriilor luate din imperiul otoman, evitând de a alinge interesele vre-unei puteri-mari.

Astfel Bulgarii au fost oprii de a păstra Rodosto pe Marea de Marmură și a deschide astfel chestia strămtorilor; Sârbii de a eși la Adriatică și Muntenegrenii să ia Scutarii, creindu-se și statul Albanez pentru împăcarea Austro-Ungariei și Italiei.

Pacea dela București a căutat în limitele fixate de cea de la Londra să stabilească un echilibru între statele balcanice. Ea reprezintă mai întâi în dreptul public european isbândă unui nou principiu prețios pentru

noi: *neatârănarea statelor mici de cele mari în ce privește interesele lor imediate.*

Această pace a căutat să restabilească și echilibrul în Balcani, dar acest echilibru nu era de sine stabil, ci cerea pentru menținerea lui forța armelor. În adevăr, Bulgaria cerea la Londra pe lângă Adrianopol și cea mai mare parte a Macedoniei, Salonicul, Cavala și un început de stăpânire pe strămtori prin portul Rodosto dela Marea de Marmură; regatul vecin își relua astfel vechea tradiție a țarilor bulgari cari se considerau de drept moștenitorii Bizanțului slăbit.

Pe de altă parte puterile dând Serbiei esirea la Marea Egee au creat conflictul Serbiei cu Bulgaria și alianța greco-sârbă.

Conflict mai puternic este între Grecia și Bulgaria pentru revindicările lor asupra Cavalei și Salonicului și a hinterlandului acestor două porturi.

Din această scurtă schițare se poate înțelege întru cât un nou bloc balcanic poate avea sorți de isbândă și în ce măsură ar trebui să renunțăm la Pacea de la București. Dacă această renunțare comportă o mai bună și mai dreaptă repartizare a teritoriilor luate, nu ar fi nimic de obiectat; dacă ea însă ar trebui să atragă o slăbire fără compensare a statelor balcanice și o perechitare a celor două mari interese ale noastre: chestiunea strămtorilor și a Dunării, atunci nu credem că această renunțare să fie nici posibilă, nici folositoare pentru noi. Aceste interese trebuiesc însă coordonate cu acelea și mai mari pe care le-au ridicat evenimentele actuale.

D-l V. I. Brătianu și-a încheiat conferința punând în relief următoarele învățăminte din desfășurarea evenimentelor de până-acum:

1. În primul rând trebuie să subliniem că războiul va dăinui încă în cursul anului 1915. Isvorit din niște interese atât de mari, chestiunea egemoniei ce este în discuție și luptându-se pe fronturi așa de întinse cu armate neîntâlnite în istoria războaielor, este o iluzie să ne în-

chipuim că acest războiu se va termina așa de repede. El nu va înceta până ce marile forțe în luptă nu vor ajunge la complectă lor istorie și apoi să fim fericiți că pacea se va stabili în 1915.

2. Rezultatele finale ale războiului vor fi mai cu seamă datorite câmpurilor de luptă principale.

De aceea în cursul evenimentelor nu trebuie să se piardă din vedere nici trăsăturile mari ale acțiunii ce se desfășoară, nici scopul final către care tindem.

3. Efectele războiului nu vor fi atât de puternice cât le arătasă dorințele dintr-o parte sau alta. Dacă după luni de luptă nici o grupare de beligeranți nu a luat o superioritate pronunțată asupra celorlalți, e probabil că războiul se va sfârși cu slăbirea ambelor alianțe. O intervenire de noi forțe în momentul istovirii grupărilor va avea însemnate influențe asupra soluțiilor finale.

La aceste învățăminte se pot adăoga câteva principii cari ar putea constitui directivele politicele interne ale unui stat mic.

În fața forțelor mari în luptă, influența statelor mici asupra rezultatului final, nu poate fi eficace decât în anumite condițiuni.

Situația noastră la gurile Dunării ne dă o importanță, care depășește întinderea și populația, și la adăpostul acestei situații ne putem lega soarta de aceea a libertății navigației Dunărei, regimului strămtorilor care să îndreptățească întărirea aici a statului, care a reprezentat atâta timp interesele europene la Dunăre, fiind și un factor al civilizației.

Forța statelor mici rău utilizată, poate deservi și periclită interesele popoarelor; din contră, folosirea lor la momentul oportun face să atârne cumpăna asupra rezultatului final.

Toată dibăcia pentru un stat secundar este de a-și păstra cumpătul pentru ca cu judecata limpede și rece să își aibă momentul cel mai favorabil pentru ca din maximum de efort să obțină maximum de efect. Acest rezultat este mai ușor atins; când se poate stabili o concordanță cu acțiunea altor state interesate, cum ar fi acum Italia.

Semecentenarul reînființării Mitropoliei ortodoxe române.

— Urmare și fine. —

Dintr'o mărturisire a episcopului Popasu știm, că Șaguna, chiar dela 1846, din momentul pășirii sale pe pământul Ardealului, anunțase ca o țință de căpetenie a păstoririi sale împlinirea acestei dorințe mari, zicând: »Pășesc pe pământul clasic al străvechei mitropolii române ortodoxe, vă făgăduiesc sărbătorește, că voi lucra neobosit pentru înființarea ei. Așa să-mi ajute Dumnezeu».

Această solemnă făgăduință și-o îndeplinea cu scumpătate, deși cu prețul unor lupte foarte grele și a unor amărăciuni sufletești adeseori foarte mari. În anii 1848—50 pregăti, prin argumentele de ordin canonic și istoric, cuprinse în broșurile sale, factorii de cădere, să înțeleagă dreptatea cauzei pentru care lupta el. Dar între aceștia se găseau la început prea puțini, cari să-și plece urechea și să vrea să înțeleagă graiul convingător al acelor argumente. Patriarhul sârbesc Rafacel, sub cuvânt, că el a depus jurământ spre susținerea unității bisericii răsăritene din Austria, spunea, că nu poate sprijini dorința Românilor. În zadar i se obiecta din partea acestora, că unitatea bisericii răsăritene este condiționată de uniformitatea dogmelor, nu de supremația ierarhiei sârbești asupra națiunii române. În zadar i se spunea, că mitropolia ardeleană n'a încetat la sfârșitul secolului XVII, deodată cu trecerea lui Atanasie la unire, ci a rămas numai vacantă. În zadar i se puneau înainte canonul apostolesc 34, în sensul căruia »Episcopii fleștecărilor neam se cuvine a ști pe cel dintâi dintre dâșii și al cinșii pe el ca cap, de unde urmează, că creștinismul oriental în tot trecutul său s'a știut acomoda condițiilor de independență națională, dupăcum se știe și azi. Chiar cercetători de altă lege recunosc legătura strânsă dintre ortodoxie și naționalitate, fiind credința ortodoxă absolut națională, căci »nu se împotrivesc tendinței naționale, ci o fortifică.»

Pe lângă toate argumentele aduse, Rafacel a rămas neînduplecat. Tot a-

¹⁾ Der orthodoxe Glaube ist durchaus national. Er wirkt der nationalen Tendenz nicht entgegen, sondern verstärkt sie, scrie I. I. Raedorf în cartea sa recentă: »Grundzüge der Weltpolitik in der Gegenwart». Berlin 1914 pag 145.

semenea și ceilalți membri ai episcopatului sârbesc.

După moartea lui Rafacel lucrurile s'au schimbat încâtva în favoarea Românilor. O partidă a Sârbilor în frunte cu vestitul Svetozar Miletici, și mai cercat și atunci să împledească dorința ierarhică a Românilor de Sârbii crezând, că vor putea ademeni pe Șaguna, să renunțe la planul său și să se înduplece a primi scaunul vacant a patriarhiei sârbești. Precum nu s'a lăsat însă mai înainte ademenit spre demnitatea de mitropolit greco-catolic tot asemenea a resistat și astădată ispitelor ce i se întindeau din parte sârbească. A preferit să mai suferă câțva timp și să rabde împreună cu credincii săi, știind, că celce rabdă până în sfârșit, se vor mântui.

După ce în 27 Septembrie 1860 împăratul s'a milostivit a face promisiunea, că »nu e neaplicat a împlini dorința Românilor ortodoci în privința unei mitropolii proprii; după ce în 21 Iunie 1863, în urma unor stăruinți nepregătate ale lui Șaguna, aceeași promisiune prea înaltă fu repetată într'o formă ceva mai pozitivă; după ce în sfârșit în August 1864 sinodul episcopesc din Carloviț și noul patriarh Samuel Mașirevič, chiar la stăruințele monarhului, își dădu învoierea pentru înființarea mitropoliei române, împlinindu-se și această ultimă formalitate putu să urmeze autograful împăratesc din 24 Decembrie 1864, prin care Maiestatea Sa încuviințează mitropolia română independentă, coordonată cu cea sârbească, și alia de bine a-i numi pe Șaguna mitropolit al Românilor din Transilvania și Ungaria.

Bucovina, pe care de asemenea proiectase Șaguna a o încorpora la mitropolia reînființată din cauza rezistenței episcopului Hacman, a rămas în afară de granițele acestei mitropolii cecece a umplut de amărăciune sufletul Românilor bucovineni, dupăcum se vede din felicitarea adresată de dâșii în Ianuarie 1865 către Șaguna, scriind între altele: »Bucuria noastră ar fi fost deplină, fără durere de inimă, dacă am fi văzut figurând în scaunul deșămirii Excelenței Tale de mitropolit și bisericii noastre din Bucovina! Atunci numai am fi fost liniștiți deplin despre viitorul ferice și al bisericii noastre de aci!

De această bucurie și mulțămire sufletească însă nu ne fărâșimăm părtași și de aceea neodihna noastră pentru vi-

La Academia militară americană.

Se lumina de ziua când »Robert Fulton» se deslipi, forțat de sub presiunea aburului pe lângă pontonul debarcaderului Hudson River Linec.

Vaporul acesta cu patru punți și trei coșuri e unul din acele tipuri de vase uriașe, de-o formă ciudată care nu se pot vedea decât pe luciul fluviilor și lacurilor americane.

Impotriva curentului urcăm fluviul cu repeziune, lăsând în urma noastră New-Yorkul înăbușit de fum, pierdută în haos, înecat în ceața care apasă veșnic pe umerii orașului gigantic. Din sculpătură nu se săvesc decât vârfuri sculptoare de spărie-nori, singurele care mai pot atrăpunge până de neguri joase ce învăluie orizontul.

»Furivul Hudson cu malurile lui înalte, s'ancoase, nelucrate și abrupte pe care mai trăsesc unele bătrâne păduri de alinaș, se asemănă mult cu Dunărea noastră la Porțile de fier, deși Americanilor le place ca să-l numească: Hudson Rivul american.

Întâlnim câteva remorchiere mici trăgând convoluri lungi de șepuri încercate cu grâne sau cărbuni.

După ce trecem de-alungul malului de la adela, un părete de colwane scumbe în cremene vântu și reș,

vaporul, scăpat de marele curent, mărlindu-și dia ce în ce viteza alunecă pe întinderea de apă revărsată ca un lac.

Mai în sus albia se strânge între malurile înalte și păduroase.

Vaporul se oprește greoiu în cotitura scurtă a fluviului. Acostăm în debarcaderul pe care scrie: West Point.

Ne scoborâm grămadă pe mal și ne rânduim în cele zece brocuri militare care ne așteaptă în fața pontonului. Mă așez între un inginer belgian și un locotenent din marina italiană.

Urcăm în pasul trăgănat al calilor, pe o șosea tăiată în coasta dealului acoperit de castani stufoși.

Sus ne oprim în fața școlii, pe piața de paradă.

În capul scării ne așteaptă directorul și ofițerii profesori.

Ne conduce în sala de onoare, Memorial Hall, sala gloriilor și trofeelor. În țara asta nouă, în tânăra republică de negustori, te minunează îndrumarea patriotică, cultul unui trecut așa de puțin îndepărtat și a unei istorii naționale așa de scurte.

Copiii din școlile primare, la intrarea și ieșirea din clase, sunt datori a saluta drapelul american, care falăie în fiecare zi deasupra școlii.

În »Memorial Hall» sunt păstrate steagurile și tunurile, statuete eroilor, portretele marilor generali americani;

relicve proaspete din războiul independenței sunt păzite cu sfîșenie pe rând de către generațiile care se pregătesc în academia militară.

Mă uit cu atenție la portretele generalilor americani. Tipurile aceste de militari făcuți și nu de meserie, cu plăzile lor garibaldiene piecate pe-o ureauă, strănși par în tunicile lor de împrumut, generali numai la alegere și nu la vechime după anuar, te urmăresc parca din cadrele lor aurite cu niște ochi ageri, viol, plini de îndrăzneală și neclintii în voința și hotărîrea lor.

Un căpitan din artileria americană ne conduce prin toate salele de clasă, laboratorii și halele de gimnastică; ne dă lămuriri asupra organizației acestei școli în care republica își fasonază după sistemul ei uneltele de meserie pe care se sprijină alcătuirea apărării naționale.

West Point, căruia i se zice Gibraltarul Hudsonului, e un punct strategic însemnat; fortificația lui stăpânește navigația pe fluviu. Marele Washington a ales anume acest loc pentru întemeierea unei academii militare.

Sânt vre-o patru sute de elevi, între 17 și 22 ani. Nu se dă nici un concurs de intrare. Fiecare deputat are drept să bage în școală câte un elev din circumscripția lui electorală. Președintele Republicii are drept la zece locuri.

Întreb dacă sânt toți bursieri sau se primesc și elevi cu plată. Căpitanul îmi răspunde zâmbind: »Elevii nu plătesc nimic, dimpotrivă statul plătește pe lângă toată întreținerea și câte-o leasă de 500 dolari pe an fiecărui elev».

Ce impresie plăcută îți face școala aceasta departe de haosul marilor orașe, așezată sus, pe-o coastă verde, singuratică în mijlocul unei naturi bogate, unde respiri în plin și libertate aerul curat de apă și pădure. Încotro îți arunci privirea nu întâlnești decât același tineret, sănătos și oțelită, figuri fragede, vioase, priviri agere, îndrăznețe, trupuri zvelte, umeri lași, piepturi bombate, brațe de luptători cu mușchi de criță.

Metoda noastră e simplă, ne spune cu modestie căpitanul american. Gimnastica fizică o combinăm cu gimnastica morală. Peacă putem, înlocuim idelle abstracte prin simțul practic și ne încordăm puterile de a cunoaște realitatea, de a o mânui și de a o stăpâni. Deși pe mulți ne atrage educația franceză și germană, ne ferim însă de a le copia. Nu se potrivește cu firea și mediul nostru.

Căutăm să producem just marea de care democrația noastră are nevoie. Toți nu pot să ajungă savanți, dar trebuie să lasă toți de aci oameni înțregi, hotărâți și viguroși. Specializarea și selecțiunea vine mai pe urmă. Aci

lucrăm să formăm caractere, trupuri și suflete sănătoase, pregătite pentru o viață de luptă.

Ceia ce numim d-v. viața de cazarmă cu disciplina ei mecanică, uniformă și rigidă, noi avem foarte puțină.

Trei luni pe an elevii nu dorm pe paturi în case, stau afară în corturi, ducând viața grea de campanie. Cursurile teoretice se fac numai iarna în grupe de câte zece elevi în fiecare sală sub conducerea unui ofițer profesor și instructor.

Pe cât putem, facem o educație mai mult individuală decât colectivă.

Doctorii nu pot lecul bolnavilor tratându-i în bloc, trebuie să-i caute pe fiecare separat, adaugă căpitanul surzând multumit. Peșepalele sânt foarte rari. Cele mai grave greșeli sânt minciuna și beția. Dumineca repausul e obligator. Toți elevii trebuie să ia parte la serviciul religios, afară de cei care deciară în scris că sânt liberi cugetători.

Eșim în curtea școlii. În fund pe un covor verde de iarbă tunsă se încinsese o luptă înverșunată de fotbal. Trecem pe lângă statuia lui Kosciusko, marele erou polonez care a iubit mult locurile aceste unde să retrăsese la bătrânețe.

— Sfârșitul în anul viitor. —

rul bisericii din Bucovina este cu atât mai mare, cu cât prostoșii bisericii noastre, purtați de pofta mării și a strălucirii proprii, se opun din răspuneri la subordonarea bisericii noastre la vechia mitropolie a Ardealului... clerul se teme, nu cutoază a-și ridică în fața lumii glasul său, pentru că este erorizat.

Cu cât mai mare era bucuria Ardeelenilor și mai ales a Bănățenilor, ari după niște ani răi și secetoși, cum fost anul 1863, și după îndelungate ecentii de secetă duhovnicească, se împleau acum deplin mulțămii, că li e redeschisă „Inculcatele porți ale echei și venerabilei noastre Mitropolii, binefacere mare aceasta — exclamau ei — o lacrimă mai puțin pe pade față a Românilor greco-orientali, o asă de mângăiere mai mult se revarsă pre mult vănturată și trista lor bierică; și căldura divină ridică inimile eie mai desparate și fibrele corpului morțit parcă vor să înceapă a pulsa naal repede, mai cu vioiciune. Imporanta acestui mare dar o vom cunoaște nai bine în cel mai de aproape viitor. fărîre și mulțămii Dumnezului nosru, care ascultă suspinul unui popor ntristat de veacuri! Onoare și omagiu mpăratului nostru Francisc Iosif I care u numai cunosc, ci și execută senlînța spiritului timpului, vocea poporui, vocea lui Dumnezeu! Timpul și isoria în etern va binecuvânta pe bânății aceia, cari au mișcat toată piatra i au conlucrat cu zel și cu credință, le ajunserăm la meta dorită; lucrările or vor fi pururea cu laudă și cu onoare omemorate.”

Șaguna primii felicitări din toate ărtile, chiar și dela Sârbi. Și va fi ost mângăiat în cugetul lui, că după vultii ani de lupte, cu cuvântul și cu ondelui, cu înțelepciunea lui diplomaică și cu demnitatea lui împunătoare, reușit în sfârșit să adune pe cei ălpți pieriți, să-i chivernisească, să-i organizeze, să-i întreaască și să-i lumineze... în aceasta mai mult lectă în orice stă meritul veșnic al ui Șaguna.

Cu acest prilej de aniversară înemnată vom binecuvânta memoria strălucită a vrednicului ierarh Șaguna, um o binecuvântăm de ajutori, și vom rosti cu evlavie cuvintele adevăate, în cari însuși a știut să apredese, în prefața Bibliei, vrednicia altor mitropolii însemnate al trecutului nostru românesc: înaltă trebuie să-i fie ost cugetarea, adâncă muntea, ferinte credință, adevărată iubirea lui ătră Dumnezeu și națiune, când a ăruit nații noastre un astfel de odor!

Banca Imperiului german a scăzut scontul. Din Berlin se anunță, că Banca Imperiului a scăzut scontul la 5 la sută, iar lombardele la 3 la sută.

În ședința consiliului central al Băncii Imperiului, când s'a hotărât scăderea scontului la 5 la sută, directorul instituției dl Havenstein a expus că viața economică germană a tins în ultimele luni spre un curs normal tot mai accentuat. Munca economică a continuat să se organizeze adaptându-se condițiilor modificate. Cererea de ueră a sporit simțitor în majoritatea grupelor profesionale și abea de e acum deosebire de starea de pace. Piața monetară se arată culant în chip permanent, depozitele la bănci și casele de depuneri sunt în creștere. Acestea și succesul armatelor germane, permite încrederea în sfârșitul fericit al războiului și întărește convingerea că suntem pregătiți ca armata din punct de vedere financiar și economic pentru iurata oscăt de mare a războiului.

Starea băncii Imperiului este absolut satisfăcătoare, grație colaborării constante a poporului german pentru sporirea rezervelor de aur care va merge crescând din cauza marilor rezerve de aur private. Direcția băncii imperiului crede, că din toate aceste motive se poate veni în ajutorul vieții economice germane scăzându-se scontul. (Wolff-bureau). (A. R.)

1) N. Iorga: „Oameni cari au fost”. Văeni de Munte, 1911 pag. 874.

Din Senatul român.

Proiectul de răspuns la mesaj.

În ședința de mâine, Sâmbătă, se va începe desbaterea proiectului de răspuns la mesajul Tronului. Se crede că în ședința de Sâmbătă desbaterea va lua sfârșit, astfel ca Duminecă răspunsul Senatului să poată fi prezentat Maj. Sale Regelui Ferdinand.

Iată textul proiectului de răspuns la mesaj, care a fost distribuit între senatori:

Sire,

Senatul păstrează cu venerațiune amintirea Regelui Carol I, care a legat domnia Sa de 48 de ani de cele mai mari tradițiuni ale trecutului nostru, dându-le o rodnică și glorioasă dezvoltare.

Căpitan viteaz în războiu, înțelept și neadormită călăuză în pace. El a lăsat regalul român în pragul vremurilor tulburate deacum într'o situațiune care ne îngăduie să privim viitorul în încredere.

Indisolubila legătură între națiune și dinastie care s'a manifestat atât de învederat cu prilejul urcării Majestății Voastre pe tron, este o temeinică garanție pentru noi în grava situațiune internațională de astăzi.

Toate forțele națiunii se strâng în jurul Majestății Voastre, unde de cel mai cald patriotism, dând uitărei ori-ce alte preocupări, stăpânite numai de gândul de a conlucra din tot sufletul pentru îndeplinirea urșitei Regatului român.

Sire,

Vom da guvernului Majestății Voastre fără preget tot sprijinul nostru pentru a înlăptui proiectele de lege cerute de actualele împrejurări, cum și pe acelea trebuincioase scumpei noastre armate, mândria și nădejdea națiunii.

Sire,

Rugăm pe Dumnezeu să ocrotească România și să binecuvinteze Domnia celui de al doilea Rege al nostru.

Să trăiți Sire, să trăiască M. Sa Regina Maria, să trăiască A. S. Regală Principele Moștenitor și întreaga Familie Regală.

Președintele Wilson pentru pace. Se telegrafiază din New-York că în cercurile politice nord americane se asigură că pe la începutul anului viitor, președintele Wilson va prezenta din nou Statelor beligerante propuneri de pace.

Tratatul româno-bulgar. Ziarul «Ziua» publică următoarele:

Ziarele din Constantinopol, vorbind despre tratativele ce se urmează între guvernul român și cel bulgar în vederea realizării unui perfect acord, adaugă că aceste tratative vor duce la un rezultat favorabil pentru ambele state, și că le va urma o întrevedere între Regele Bulgariei și Regele Ferdinand al României.

Intrevederea ar urma să aibă loc, după cum spun ziarele citate, pe teritoriul român.

În ședința de Mercuri a camerei române prim-ministrul I. C. Brătianu a depus proiectul de lege pentru luarea de măsuri excepționale în caz de mobilizare și războiu.

Acest proiect conține următoarele capitole: Moratoriu pentru streinătate; Suspendarea termenelor de proteste; Suspendarea proceselor mobilizațiilor; Dispozițiuni relative la funcționarea justiției; Suspendarea legii proprietarilor; Solda ofițerilor de rezervă și a funcționarilor civili; Ajutorarea familiilor ofițerilor și subofițerilor mobilizați; Ajutorarea soldaților mobilizați; Cei rămași vor munci pământul gradelor inferioare mobilizate și Prețuri maxime pentru alimentare.

Urgența cerută pentru acest proiect de lege specială a fost admisă.

SITUAȚIA

pe câmpul de războiu.

Azi dimineată am primit dela biroul de presă al prim-ministrului următoarele comunicate oficiale telegrafice:

În nordul monarhiei.

Budapesta 24 Dec. Lângă Ökörmező, pe valea superioară a Nagy-ág-ului lupta stagnează. În regiunea Latoriei trupele noastre au respins eripe pe mai multe rânduri atacurile repetite ale Rușilor, iar la Alsóverekce au împrăștiat un batalion dușman. Ofensiva noastră înspre Uzsok, pe valea Ung-ului de sus, câștigă cu încetul teroa.

Pe teritoriul acestor văi din Carpați am făcut prizonieri în 21 Dec. n. 650 de Ruși. Pe frontul cunoscut din Galizia luptele continuă încă. Într'o ciocnire, pe care am avut-o cu dușmanul în 21 Dec. n. pe cursul inferior el Nidei am făcut prizonieri 2000 de Ruși.

În regiunea Tomasow-ului și pe linia Rawka-Bzura luptăm mai departe. Din 11 până în 20 Dec. am făcut prizonieri 43.300 de Ruși. Așadar până acum numărul soldaților dușmani prizonieri din Monarhie atinge cifra de 200.000 de oameni.

General de divizie Höfer, locțiitorul șefului de stat major.

Pe frontul anglo-franco-ruso-german.

Berlin 24 Dec. n. Buletinul oficial de azi al marelui cartier general german e următorul:

Dușmanul nu și-a mai repetat eritacurile în regiunea Nieuportului. În luptele din 21 Dec. n. dela Bixchoote trupele noastre au făcut prizonieri 230 de oameni. Foarte vioale a fost iarăș activitatea dușmanului în regiunea lagărului dela Chalas. Pe acest front, la Perthes și Soauien focul vehement al artileriei dușmane a fost urmat de atacurile infanteriei, pe cari însă noi le-am respins.

Un tranșeu, pe care dușmanul pășinut în continuu sub focul artileriei sale, ni-a fost cucerit, dar seara l'am recucerit; în urma unui contra-atac succes al dușmanului însă a trebuit să cedăm această poziție, pentru-că unele părți ale tranșeului au fost făcute aproape una ca pământul de cătră artileria dușmană. Au rămas însă în mâinile noastre mai mult ca o sută de prizonieri.

Dinspre Soldau și Neideburg trupele noastre au intrat iarăș în ofensivă și după o luptă de mai multe zile i-au respins pe Ruși. Pozițiile dușmane, cari se aflau în Mliva și în regiunea acesteia sunt acum iarăș în mâinile noastre în aceste lupte am prins mai mult de o mie de Ruși. În raioanele Rawka și Bzura, unde vremurile împlinedecă vederea liberă — fapt în urăa căruia artileria noastră abia s'a putut valida — s'a ajuns în multe locuri la luptă cu baioneta. Perderile Rușilor sunt mari. Pe țărmul drept al Pilitei spre sud-est dela Tomasow Rușii au atacat de mai multe ori. Trupele aliate însă le-au respins atacurile cauzându-le pierderi grele. Mai departe, înspre sud, situația e în general neschimbată.

Presă streinătății despre atitudinea partidului conservator din România. Din Viena se anunță:

Ziarul «Fremdenblatt» ocupându-se de recentul comunicat al partidului conservator român, precum și de scrișoarea adresată de fostul șef al partidului Titu Maliorescu actualului șef Marghiloman și în fine de propunerea făcută de Arion, stabilește, că atitudinea partidului conservator român este foarte mult apreciată în cercurile politice vieneze.

Dealtăparte ziarele din Budapesta fără excepție publică în întregime hotărârea partidului conservator român referitoare la atitudinea partidului în ce privește politica externă a României și stabilesc, că această hotărâre a produs o vie mulțumire în toate cercurile politice ungare. Ea este în acord cu armonia dintre popoarele monarhiei austro ungare și România fiind salutată cu bucurie tocmai în momentul, când Principele moștenitor al Austro-Ungariei vizitează poporul român din Bucovina.

Din Turda.

Pentru soldații răniți aflați în spitalele din Turda a mai primit:

Din comuna Mureș-Decea (Maros-Décs) ce s'a colectat prin Victoria Crișan, Virginia Crișan și Paraschiva Polana 12 cămeși, 9 pantaloni de pânză, 22 ștergare, 9 lepedee, 5 fețe de perină, 1 perină, 2 șervete dela următoarele: Tațiana Crișan preoteasă gr.-ort. Victoria Crișan, Virginia Crișan Victoria Stefu preoteasă gr.-cat. Veronica Popa, Paraschiva Polana, Revecla Onița, Ana Klindl, Veronica Pastor, Melinchia Ciungar, Balázs Györgyán, Eleonora Tasca, Sinetta Pastor, Uliana Tasca, Anica Tabără, Florica Crișan, Anica Pastor, Molnár Istvánó, Szántó Zsigánó, Hari Mihályné, Maria Selejan. Varga Zsigmondné, Takács Istvánó, Takács Iozsefné, Horváth Iozsefné, Katona Iozsefné, Dafina Aldea. Veronica Oltean, Veronca Stefu, Florentina Stefu, Péter Istvá, Péter Dező, Maria Polana, Hor áth Zsigmondó, Sia Barna, Varga Mihályné batr., Varga Mihályó tsnára, Paalghia Popa, Maria Pastor. Leontina Stefu, Veronica Oltean, Valeria Paul.

Din comuna Grind-Cristur (Gerendkeresztur) s-a colectat prin Domnul Vasile Stănescu preot și soția sa Eu femia Stănescu 6 cămeși, 3 părechi pantaloni de pânză, 15 ștergare, 1 păreche obiele, 1 bucată de pânză, 1 merindar, 1 lepedeu, dela următoarele: D-na Eufemia Stănescu, Ana Nascu I. Simion, Maria Lascau I. Ioan, Maria Lascau I. Gheorghia Baciului, Maria Boldor I. Ioan, Olivia Viăduțiu, Anica Mărginean, Susana Mărginean, Anica Cucerzan I. Vasile, Maria Simon I. Todor, Palaghia Bucur, Marisca Bucur I. Gheorghia Lodihiu, Ana Hopărtean I. Ioan, Anica Ciungan I. Vasile, Silvia Hopărtean, Susana Hopărtean I. Simion, Văvara Ciungan, Ana Fiurgen I. Petru, Maria Hopărtean I. Simion a Baciului, Carolina Bradu, Maria Ciungan I. Gheorghia, Susana Duca I. Ioan, Carolina Cucerzan lui Vasile, Susana Bucur lui Tanasie.

Turda, la 15 Decembrie 1914.

Reuniunea femeilor române din Turda.

Lucreția Murășianu, prezidentă.

Dr. Augustin Bățiu, secretar.

ȘTIRI.

— 12 Decembrie n. 1914.

Arhiducele Frideric despre luptele din Sărbia și din Carpați. Intervievat despre luptele din Sărbia și din Carpați de cătră scriitorul ungur Fraț Mándr, corespondentul de pe câmpul de războiu al ziarului «Az Est», arhiducele Frideric, generalistimul armatei austro-ungare, a zis între altele:

— N'avam nici un motiv, ca să fim îngrijorați din cauza Serbiei. Mi-ar plăcea mult dacă ungarul, cari sunt vecinii nemijlociți ai Serbiei, ar privi liniștiți și cu încredere în viitor. Totul e în curgere și totul se va face, ce ar putea să în treacă, dacă încrederea pusă în armată. Terenul în Sărbia e simplitiminte teribil. Raportele vorbesc de drumuri de neumbiat și de vrămuri nemai pomenit de furtunoase. Dar nu va fi pedecă asupra cărei să nu triumfeze armata noastră acum încercată în războiu.

Apoi adaugă:

— În ce privește Carpații sunt fericit, că curățirea Ungariei de dușman progresează așa de frumos. Am primit și acum vești bune din comitatele ungurești. Nădăjduiesc, că nu va trece mult timp și pământul Ungariei va fi curățit definitiv de dușman. Numai firește, totul trebuie să se facă într'un mod cuminte, încet și precaut; trebuie să ne cugetăm la toate și mai ales să cruțăm nu numai viața ostașilor noștri, ci și sănătatea lor. Crede-mă, că zi și noapte mă gândesc la aceasta.

Pro memoria. În amintirea prieteniului său Alexandru Bogdan, d-l prof. Axente Banciu, pe lângă cele 50 cor. date la colecta corpului profesoral pentru Casa de lectură, a mai dat 50 coroane pentru procurarea unui portret al defunctului pe sarea sălii festive a gimnaziului.

Primească marinimosul donator sincerile noastre mulțumiri. — Direcțiunea școlaelor gr. or. rom. din Brașov.

Patriotismul Românilor bucovineni. Cu privire la vizita arhiduceului Carol Franz Iosif în Bucovina se mai comunică următoarele amănunte:

Primirea arhiduceului Carl Franz Iosif de cătră Români din Bucovina a fost pretutindeni grandioasă, ba chiar emoționantă. În ziua, când moștenitorul Tronului a vizitat orașul românesc Rădduț; era acolo tocmai mare târg, când automobilul moștenitorului trecea prin

târg, el a fost imediat recunoscut de mulțime, care părăsind șetrelle și locurile de vânzare, au alergat spre automobilul arhiduceului. Automobilul era înconjurat de o mare mulțime, care îngenunchiără binecuvântând pe arhiducele. Ridicându-se apoi în picioare bărbații au început să aclame pe arhiduce și să cânte imnuri naționale și imnul împărătesc.

Orașul Câmpulung a fost iluminat. O mulțime imensă de țărani români veniseră în acest orașel din văi și dealuri, ca să salute pe arhiducele. Români veniseră îmbrăcați în haine de sărbătoare și erau însoțiți de femeile și copiiișii lor. Mulți dintre ei au făcut un drum pe jos de 10 ciasuri.

Arhiducele profund emoționat de această dragoste, a mulțumit tuturor în limba românească. În timpul cât a stat în Câmpulung arhiducele a vizitat școala românească de lemnărit rămând încântat de motivele românești. Plecând din Câmpulung deabia a putut străbate străzile, în care mulțimea nu mai conținea cu ovațiunile ei la adresa înaltului oaspe și a Maj. Sale Monarhului.

Știri din România. Câțiva prietini intimi ai poetului D. Anghel au decis apariția unei edițiuni complete a operei regretatului poet.

— D-l Titu Maliorescu a plecat sialtaeri în străinătate, unde va petrece iarna.

— Conteles Czernin, ministrul Austro-Ungariei la București, și contesa Czernin au plecat la Viena, unde vor petrece sărbătorile Crăciunului.

— Generalul Nicolae Stolca, un distins ofițer român și scriitor talentat, a încetat din viață la București.

Executarea testament. fostului Arhiduce Francisc Ferdinand. Din Viena se comunica: Maj. Sa împăratul a consimțit, ca conform testamentului arhiduceului Francisc Ferdinand de Austria, arhiducele Carol Francisc Iosif să unească numele și armoirile familiei de Este cu propriul său nume și cu propriile sale armoiri pentru el însuși și pentru descendenții săi de aceeași naștere, succedând în posesiunea bunurilor ce i-au fost lăstate prin testament de Francisc Ferdinand.

Statele Unite construiesc noul vase de războiu. «Daily Telegraph» constată, că Statele-Unite, cari tocmai au pus în construcție trei corăbii nouă de linie, vor să mai construiască două alte corăbii de linie, șase distrugătoare, opt submarine, un vas cu petroi, o canonieră. O corabie de linie va fi manată cu electricitate.

Necrolog. D-l avocat Dr. Ilie Popescu și soția Reveca ne anunță moartea fiului lor iubit Ilie, în etate de cinci ani.

Adresăm întristaților părinți sincere condoleențe.

— În Abrud a încetat din viață Paul Stoica cancelist reg. i. p. în etate de 75 ani. Îl depiange nemângăiata soție Amalia, fi: Coriolan și Octaviu, precum și numeroase rudeni.

Sincere condoleențe!

Prețul alimentelor de prima necesitate în Brașov începând cu ziua de 22 Decembrie 1914:

Făină Nr. 0 și griz 100 kgr. cor. 67.— Făină de fert (30% orz) 100 k.r. cor. 55-94. Făină de păne 1/2 grău, 1/2 săcară, 1/2 orz 100 kgr. cor. 40-98 Făină de cucuruz 100 kgr. cor. 28.—

Făină Nr. 0 și griz 1 kgr. 74 fl. făină de fert 1 kgr. 62 fl., făină de păne 1 kgr. 45 fl. făină de porumb (cucuruz) kgr. 32 fleri, păne din făină a-estecată kgr. 30 fl.

Rasol (carne de supă) kgr. 1.44—1.68 cor. carne de porc 1 kgr. 1.68—1.76 cor. carne de oasie 1 kgr. 96—100 fleri, carne de vițel 1 kgr. 1.68—2.40 cor. slăniua sărată kgr. 2.20—2.40 c., untură de porc kgr. 2.40 cor., lapte de vacă litru 28 fl., lapte de bivouță litru 36 fleri, ouă 3 bucați 40 fleri, zahăr kgr. 1.04—1.06 coroane, orez kgr. 42—80 fleri, fasole 50—56 fleri, picoci 1 sac cu 80 litru 3—3.20 fl., petrolu litru 58—60 fl. ceapă 1 kgr. 40 fl. linte litru 1—1.20 fl. mazăre litru 46—70 fl., miei litru 32—46 fl., lemna de fag în blăci cu adusul cu tot 4 m. cor. 32—36. Plata muncii pe zi 2.40—3.60 cor.

Magistratul ordșenese.

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: Branisce & Comp. Redactor responsabil: Ioan Lacea.

Anunțuri primește Administrațiunea Gazetei Transilvaniei cu prețurile cele mai MODERATE.